

Womhaj Bóh!

Czísło 35.
28. augusta.

Łétnik 2.
1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy łobotu w Śsmolerjez knihicziščezérni w Budyščinje a łu tam dostacź sa šchtwórtlétnu pšchedplatu 40 np.

11. njedzela po śwj. Trojizy.

1 Kor. 15, 10: „Alle s Božeje hnady šym ja to, šchtož šym, a jeho hnada na mni njeje podarmo była.“

Někotryžkuliz, kiž je dženšnische śwj. sczenje nutrnje czitał, budže šebi prajicź: Farisejski a zlonik staj šebi tola prawje napscheczimnaj! Farisejski ło khwali teho šnadneho, šchtož je k šwojej šamšnej czesczi czinil a zlonik dyrri ponižnje na šwoju wutrobu, dokelž niczo k Božej czesczi czinil njeje. My wobdžiwamy zlonika dla jeho ponižnosće a sanječamy farisejskeho dla jeho hordosće; wěšće staj šebi jara napscheczimnaj człowjetaj, kotrejuž tón Anjes nam pšched woczy staji; ale w jenej wězy staj jedyn kaž drugi: wobaj hišcže niczo po Božej woli cziniloj njeistaj, wobaj staj jeno sa šwojim šamšnym dobytkom stejałoj, hladašchtaj na to, so byšchtaj něšcto byłaj na šwěcze, jedyn pšches šwoje duchowne wašnje, drugi pšches šwětne bohatstwo, a wobemaj pomhašche k temu najhóršche šjebanje, mjenujzy šamošjebanje.

Wobemaj štupi w dženšnischej śwj. epistoli muž napscheczimo, kiž je woprawdže wulke a wažne džéło w Anjesowej šlužbje czinil a kiž je tola w zlonikowej ponižnosći wostał. To je śwj. japoschtol Pawoł, kiž w zlonikowej ponižnosći nješchestanje, na šwoju wutrobu bicž wusnajo: „hódnny nješšym, so mi japoschtol rěkaaju“, kotrehož próštwa wo hnadu pał je wušlyšchana, dokelž ło wješele khwalicž móže: „S Božeje hnady šym to, šchtož šym!“ A hišcže wjazy hacž to: wón šmē tež powjedacž wo tym, šchtož je czinil, a to je sawěšće wjazy hacž hubjene poščenje a

šnadne dary farisejske, wón móže wo wulkich a wjele džéłach sa Bože kralestwo powjedacž, kaž je „wjele wjazy džéłak, dnžli woni wschitzy“, ale jeho wutroba je sprawna, jeho ponižnosć woprawdžita: niz šebi šamemu, ale Bohu dawa wón czescž pšchispomnjo: „niz pał ja, ale Boža hnada, kotraž so mnu je“.

Někotryžkuliz kšchescžijan, kiž ło s tutym mužom połnym wěry a hnady pšhiruna, pokhili šwoju głowu a pšchehladoju šwoje žiwjenje njeswaži ło, prajicź: „s Božeje hnady šym ja to, šchtož šym“. Eso jemu sda, jako by wjele mjenje džéłak hacž wschitzy drusy, jako by wot šebje prajicž dyrbjal, so runje kaž zlonik hišcže niczo k Anjesowej czesczi czinil njeje. Wón ło šnano potom prašcha, kał móže ło to tola stacž, so tež ja šwjateho Pawołowemu khwalobnemu khěrłuschej pšchihłokuju a so móhl tež ja kaž wón wuczahnyč a po kraju abo po morju, bjes póhanami a židami něšcto czinicž k Božej czesczi!

Tole je móžno sa muža abo žonu, hdyž šwěru jo chzetaj, a śwj. epistola pokáže k temu tež pucž. Woni dadža ło najprjedy „dopomnicž na ewangelion“, kaž śwj. Pawoł jow praji a „wošmu jo pšchezo s nowa horje a steja w nim tež“, je ewangelion wo šhryštufowym kšchizju, jeho šmjerczi a horjestacžu, so je wón sa nasche hrěchi wumrjel a dla nascheje prawdosće šbudženy. Hdyž w tutej wěrje steja, dha steja w hnadže, łu hižo něšcto s Božeje hnady, mjenujzy kšchescžijenjo. To je dobry šapocžatk. S tym je tež śwj. Pawoł šapocžal, jako šwoju šamšnu wolu a wschē farisejske škutki pšcheczi. A potom ło šwěru bēdža pšcheczimo hrěchej, kiž jich pšchezo hišcže

džerži, dadža šebī šwēru wot šbōžnika pomhacž, jōn wšchēdnje pšchewincž a šwucžuja šo w Božich pucžach. Čzišnu wšchitke štaroscže na teho Šnjesa, čzinja wješele, šchtož je jim kašane a hladaju na kōnz, šo njeby jeno „Šhrystuš ša naš“, ale tež „Šhrystuš w naš“ rēkało. Tak budža š čzašom wēšči a wobštajni w šwojim kšchescžijanštwje, njehnucži wot škały nadžije a wēry, nihdy njewopuschčženi wot šacžucža: ja nješšym dostojny wšcheje šmilnosčže a šwērnosčže, a tola tež pšchezo pošyljnjeni š tym dowērjenjom: „Š Božeje hnady šym ja to, šchtož šym“.

A tak šteji wobhnadženy kšchescžijan šrijedža w dželanju a njewē kaš. Hacž runjež njewucžehnje, šo by pōhanow a židow wobrocžik, dha wobdželi šo tola šwēru na wšchēch škutkach kšchescžijanštwje lubosčže. Šnano šapowjedži šebi wješele, njech je dwōjzy ša tydžēn abo niz, šo by druhemu žohnowanje pšchinješl, šnano dama džel šwojich kublow, džebatk abo mjenje, šo by lubej kšhudobje pomhał: jeho wutroba je šwōlniwa, jeho lubosčž špravna. W šwērnosčži kšhodži pšched Bohom a čžłowjekami a njehlada na to, šo wjazzy džēla, hacž drušy, ale na to, šo tak wjele š džakownosčžu čžini, hacž mōže. Šlaj, to rēka: „Š Božeje hnady šym to, šchtož šym.“

Pod kněhom šachowanu.

(Šotrəcəwanje.)

Šslužba, kajkuž šami jandželjo čžłowjekam wopokašuja.

Našajtra rano bē Šanka šwojemu šušodej kaž hewat nēšchto šnēdacž pšchinješka, a hlej! wōn tam wšchōn šahorjeny w kožu ležesche. Š hlošom ju wōn k šebi šawoła; na to jej, jako bē šo bojašliwa k njemu do komory štupiša, šwoju ruku poda a wšchōn wješeły praji: „Nētkle budže šo mnu še wšchēm lēpje. Dženša w nozy je Bōh tōn Šnjes šam šo mnu porēcžal, a ja šym mōhl w tych knihach čžitacž, kotrež nam našch pšchichod počaža. Njechajšch mi nētkle pomhacž radžicž, šo mōhl šebi wšcho prawje derje šapocžecž? Ty šy mi tajke rošomne holicžo, a moju lubu macžerku šy mēla tež pšchezo lubo. Čžzemoj šebi nētkle prawje dušchnje wopomnicž a rošpomnicž, kaš dyrbjalo wšcho byčž. Moja hłowa je tajka čžezka, šo šo mi wšcha pari, ale tola dyrbju šašo štanycž, dokelž kšwile nimam, šo mōhl dlēje kšhory byčž a ležo wostacž.“

Šanka bē šo jeho škoro nabojaša, jako jej pocža tajkele powjedacž, ale dokelž bē wona rošomne holicžatko, poradži šo jej bōršy tuteho kšhoreho wušmēromacž. Wona jemu še študnje šchlenžy kšhōdneje wody pšchinješe, na to jemu womacžane rubiščko wokoło španjow wobwjaša, jemu wōkna šwocžinja, šo mōhl wōkšchemwjazzy ranšchi powētr dō jštwy nuts a jemu šlubi, šo tu ša kšwilu šašo pola njeho budže.

Na Marcžina bē ška kšhoroscž pšchishčla. Rošom šo jemu pocžinašche bluki čžinicž, a myšle bēchu jeho škoro wšchitke wopuschčžike. Ale hdy był wōn druhdy nēšchto š bludom porēcžal, wšchē jeho šony a rēcže tola njebēchu wjazzy žane džiwje, ale miše a šahodne, a był tež druhdy te šłowcžka tak murašy, šo byčo pola njeho kaž nalēto, hdyž šo woda w rēkach a rēcžlach pocžnje š horow lecž a rucže š hōr do doła bēži, dokelž je na horach wšchōn knēh roštal.

Šanka bē pšchi jeho kožu nētotru šakrašnu kšwilku pošedžala: to bē škoro, kaž był wōn wjedžil, šo wona pšchi nim šedži. Tēhdom by jej wōn powjedal wo „mužach w bēlej draščje“, kiž pšchezo k njemu pšchindu a jemu praja, šchto dyrbi šapocžecž. Wē była šo jeho potom ta holicžka wopraščala, šchto byčo to, šchtož dyrbi wōn šapocžecž, był jej wōn špizy prajił: „Ša wobštarne wudowy dyrbju šo štaracž, dokelž je moja macž šama tež tajka štara wudowa była. A potom, hlej, njewidžišch tamle tu wulku, wulku čžrjōdu ludži, kotšiz na drōšy pucžuju čžahaju, a kiž šu špochi na drōšy, čži čžzedža wšchitzy do daloka won, won pšchēs morjo, a do zušch krajow — tym dyrbju ja wšchēm prawy pucž pokašacž, šo šo njemōhli šabludžicž. Š to wšchak runje ja šam jara derje šamōžu; — wšchak šym šam wšchudžom tam pobyl —

w bludže šym šam tež pobyl, ale nētkle mi wjazzy žana nusa njeje. pšchetož „tōnle twōj šyn bē mormy, a je wōžiwik; wōn bē šhubjeny, a nētk je šo šašo domoj donamatak“, — takle mi macž pšchezo do wucha powjeda — nješšy to tež šobu šašyšchala? wona tu pšchi mni pobyl, tōn šamy wjecžor, jako šebi ta mała holicžka — jako šebi ta moja Šalomeja šo mnu te napišma na tych kšchizach wobhladowašche, a ja jej potom prajach, šchto je tam š tymi šlotymi pišmikami napišane — wona še mni pšchezo šašo pšchindže, — kōždžicžki džēn wokoło wjecžora, hdyž je šo šlōncžko šachowało, u wona šašo je, a potom šebi moja macž a ja powjedamoj, šchto dyrbjal ja šapocžecž. — Nješšy ju ty hišchče ženje wobhladała? — Wona nētkle tež wšcha bēla kšhodži a je šašo wšcha mōda, — ale ja ju tola hnydom pošnach — tu moju lubu šlotu macžerku. Šaj, nētkle mi žana nusa wjazzy njeje, — nē, niz kuša nusy wjazzy nimam.“

Takle był wōn pšchezo powjedal, a te šłowa bēchu š njeho jene po druhim pomašku ša šobu pšchishčle, hacž bē wōn na wšchēm špokledku kaž wšchōn špizy był. Tajkile wōn w kožu wšchōn mērnny e štyknjenymaj rukomaj ležesche a na jeho blēdnym woblicžu bē widžecž, kajki bē wōn w wutrobje wšchōn wješeły.

Pomašu a pomašu bu š nim lēpje, ale nētkle bu, kaž byče šo jemu wšchē jeho mozy šešhubike. Dokelž paš bu wot Šanki dušchnje a derje wothladany, mōžesche ša nēšchto njedžel štrowy šwoje kožo wopuschčžicž. Šrēni kōrcž do šawkow šawaleny šašo na wulkim štōlžu šedžesche, wocži šo jemu šwēcžeschej a woblicžo šo wšchē šmējšotajche, duž Šanka š nēcžim dō jštwy štupi, š čžimž čžzysche jeho kuš wōkšchemicž — ale wōczzy jej pocžeschej kšhšowacž. Duž jemu šwoju ruku poda, a njemōžesche jemu žane šłowcžko dale wuprajicž, Wōn paš jejnej ruzy š wobimaj šwojimaj rukomaj šapšchimnjeney džeržesche. Wōn bē jara derje šrošmik, šchto bē jemu wona prajicž čžzyla a šakowny jej wješeły a wšchōn džakowny š hłowu.

Wo tym bē šwiatek adventski čžapšchishčoł, a lube šwiate hody bēchu pšched durjemi. We wšchēch kšchescžijanškich domach šo ludžo pocžachu na šwiate dny hotowacž.

„Šhy šo jowle kšwilku še mni!“ jej raš Marcžin praji, „ja mējach hižo dawno na myšlach, š tobu wo nēcžim porēcžecž, hdyž budu šašo trochu wuštromjeny. Čžile „mužojo w šwojich bēlych draščach“ nētkle wjazzy še mni nješkodža. Ty drje šy holicžka, we žanej „bēlej draščje“ drje ty nješkodžišch — wōn pšchi tychle šłowach na jejnu brunu draštu je šwojimaj wocžomaj pohlada — ale to wšcho nicžo nječžini, ty dyrbišch mi nētkle tež tajke džēto dokonjecž, kajkež čžłowjekam „lubi jandželjo“ wopokašuja.“

Wšcha špodžiwana Šanka na njeho pohlada, pšchetož wona njewjedžišche, šchto mēł wōn na myšlach.

„Wocžakš kšwilku“, wōn dale praji, jako pytny, šo čžze šo wona jeho wopraščecž, šchto mōhlo to byčž, „ty hnydom wšcho do hromady šhonišch. Hlej, Šanka, mi šy ty šlužbu wopokašala, kajkuž mōžeja čžłowjekam lutzy šami jandželjo wopokašacž. Šo čži na nihdy nješabudu, šchto šy ty na mni w mojej kšhoroscži čžinila. Ale jowle njeje wo mni rēcž, ale wo druhich ludžoch, kotrymž je tež trjeba, šo byli jim jandželjo šwoju šlužbu wopokašali, a runjemon pšchi teje šlužby dyrbišch mi ty šobu pomhacž; a to dyrbi byčž mōj džak ša wšcho, šchtož šy mi ty wopokašala. Budž nētkle tak dobra a šuhni mi tole blido trochu bliže še mni, potom mi mojeje macžerinu kšchinju wottant, tamle na boku je mała kšchinka nutsčach, a w nej je twjerdže šašufane rubiščko, bēle a čžerwjene rōžkate, podaj wšchak mi tule wēž!“

(Šotrəcəwanje.)

Džecži wocžehnjenje.

2. Šchto praji Luther wo wocžehnjenju džecži?

Doktor Marcžin Luther je wo wocžehnjenju džecži tak pišal:

„Šdy by nēkajki mandželški ša šwoje žive dny nicžo druge wjazzy dobre nječžinił, hacž šo by šwoje džecži k bohabojašnosčži wocžahnył, myšlu šebi, šo by wōn doščž čžinil. Najwjetšchi škutk, kotryž mōžesch čžinicž, je tōn, šo šwoje džecži prawje wocžehnješch. Šo šebi dajče prajicž! Džecži w našchim čžachu šakrowanje a njepōžčžiwosčž nawuřnu, prjedy hacž wjedža, šchto to je.“

Nješšmy dha my blašni? Šlaj, mōžemy našchim džecžom njebieša a helu šašlužicž a tola na to nješkodžujemy. Pšchetož šchto pomha to tebi, hdyž šy šam ša šebje Bōh wē kaš jara pobožny, nješkodžujesch paš na wocžehnjenje džecži? Šudži nadeždješch, kiž čžzedža Bohu na wšcho mōžne wachnje šlužicž, kiž šo poščža; ale prawu Božu šlužbu w šwojim domje, kotraž š praweho wocžehnjenja džecži wobštjeji, woni nješastaraja a čžinja

kaž sa staršy židzi, kiž templ Boži wopušcziču a na horach woprowachu. Esłusheje to, wy nannojo a maczerje, kať dyrbicze so męcz pschecziwo swojim džeczom, so bysheje i prawom staršchi rěfali, a hladajče na to, so swoje džeczi njesłasheje. Ezi pať swoje džeczi sfaža, kiž jim dadža wotročy bjes roswucžowanja a schtrafowanja, a runjež jim sly pschiklad se swojim žiwjenjom nje-dawaju, woni jich tola i tym sfaža, so jim wjele pschepušcziču w czelnej lubosći. Haj, woni rěfnu, wone su hisheje džeczi, wone njerohymja, sčto czinja. To je wěro. Ale poť abo kon abo wošoť tež njerohymja, sčto czinja a tola je wuczisch to czinicž a tamne wostajicž. Tajzy ludžo, kiž se swojimi džeczimi tať wopať czinja, tež junu hrěchi swojich džeczi ponješu, runje kaž bychu je sami czinili.

Druhy, kiž swoje džeczi sfaža, su czi, kiž i hrosnymi a šakrowaznymi słowami swojim džeczom hubjeny pschiklad dawaju. Džeczi su pschikhlene i slym lóscham a i hnewej, czim nusnišhe je, so je czi staršchi hisheje sami i temu njewabja se swojim pschikladom w słowach a skutkach. Pschetož, sčto móže człowiske džeczo, kiž je swucžene, šakrowaze hrosne słowa šlyšhecž, druhe namuťnyč, hacž šakrowacž a hrosne słowa rěczecž?

Dale swoje džeczi tajzy sfaža, kiž swojim džeczom sšladnosče dawaja šwět lubowacž, kiž so dale sa swoje džeczo njestaraja, jeno so wješeke sfažaja, rejwaja a pschije swoblekane řhodža. W naschim czašu namafsch jich maľo, kiž na to hladaja, so bychu džeczi sa starane byle i wězami, kiž Boha a sbože jich dušchow nastupuja, ale jich najwjazzy jenož na jich czelne sbože myšli.

Boh je tebi džeczi dať, niž teho dla, so by so nad nimi wješelil a je sa pychu šwěta woczahnył. Tebi je krucze pschifasane, so dyrbišch je woczahnyč i Božej šlužbje.

Hdy bych chyzł kaž řhežor wupyšcheny řhodžicž a hdy by mloda žona, kaž něhdušcha franžowska kralowa, so draščicž chyzła, by to krařna wěz psched šwětom byla, so by řoddy hubu rosdajil. Ale woprawdže to tola nicžo njeje pornjo duchownemu wupyščenju řhesčizjana, hdyž staj wotročyl a džowka swojim řnježim šwěrnaj a pořkuschnaj; abo hdyž je žona Bohu pořkuschna, swojeho mandželšeho šwěru lubuje, džeczi derje woczehnje a so w swojim powoľanju Božeho słowa a jeho řasnjom džerži. Pornjo temu su parole, řomot a řkoto kaž stara řlatana prošerřka řutnja; pschetož tón je pycha, sčtož po Božim słowje a pschifasni jako pořkusčne džeczo Bože řhodži.

Ničto njedyrbjal přjedy nan byč, přjedy hacž je namuťnył, swojim džeczom předowacž Bože řkoto a ewangelijon, so móhl pobožnych řhesčizjanow woczahnyč. W naschim czašu so jich pať wjele woženi, kiž móža ředom Wótczenasch wuspěwacž; woni sami nicžo njewjedža a duž tež swojim džeczom nicžo předowacž a je nicžo nawucžicž njemóža. Džeczi dyrbišch prawje roswucžowacž w bohobojasnosći; pschetož dyrbi-li řhesčizjanřtvo i mozy pschicž, dyrbi so w džeczoch řapoczecž.

Ja praju a napominam, so maja so džeczi i czařom swucžicž i napominanjom a schtrafowanjom, so so hladaja řhacž a wořebje tež Bože mjeno njewužitnje wužiwacž. Pschetož hdyž je i měrom wostajisch, nicžo dobre i teho njebudže, kaž nětko widžisch, so je šwět hórřchi hacž je hdy byl — a njeje žaneje pořkuschnosče, ani šwěrnosče ani wěry, ale su njepořkuschni džimi ludžo, pola kotrychž ani wucženje ani schtrafowanje njepomha, sčtož pať je wřhitko řczěhwť teho, so so tuta najwážniřcha pschifasnja wobředžowala njeje.

Staršchi dyrbja swoje džeczi schtrafowacž, so bychu pobožne byle a so polěpschowale — ale njewědža je sami řaslyč. Tajke schtrafowanje pať dyrbi tajke byč, so lubosč a džeczaze dowěrienje i starřchim wostanje a so džeczi řrohymja, so swojeje schtrafy njeczěrpja i swojemu řkaženju, ale wjele bóle teho dla, so bychu w swojim powoľanju czinicž nawuťke, sčtož so řkuscha.

Bohladajče na ptaki pod njebjěžami!

Matt. 6, 26.

„Wone njeřnja, wone nježnju, ani njeřhowaju do bróžnjow.“ Daj temu řnjesej řhežu twaricž a w nej hospodaricž, praji Luther; jemu so řkuscha, so staracž, niž pať tebi. Esłuscha-li wjele do řheže, dha je Boh wjetřchi hacž řheža; wón, kiž njebjěša a řemju napjelnjuje, budže tež twoju řhežu řastaracž móž. — Hdyž ty na njeho hladasch, njebudže so tebi wřhitko w domje prošdne, ale pošne řdacž. — S tym njeje prajene, so Boh řakasa dželacž. Dželacž ty dyrbišch, ale sčtož masch w domje, njemóžesch twojemu džeku pschipřowacž, ale jenož dobrocziwosći a řohnowanju Božemu.

Boh čže řwoju czeřč męcz jako tón, kiž i wřchemu řwoje řadženje dawa. Pschetož hacž runje by ty řto řet worať a žyřeho šwěta džeklo wobřtaral, tola řam řlómicžy njeby narosčy dacž móhl; ale Boh bje wřcheho twojeho džeklanja, hdyž ty řpisch, se řornješcha řlómicžku a na nej řelko řornješchlow, řajřež čže, řczini. — Boh człowjekow na žane druhe wáčnje nježiwi hacž řwěřjata, kaž 147. řsaln praji: „Wón řemu řkoto jeho řizu dawa, tym mlodym rapaťam, kiž so i njemu woľaju“. Tať tež řsaln 145, 15. 16 praji: „Wřhitřch moczi czařaju na tebe; a ty dawasch jim jich řchpajřu w swojim czařu. Ty wotewriřch řwoju řuku, a nařhczisch wřhitko, sčtož žiwe je, i dobrym řpodobanjom.“ Něť tola žane řwěřjo řa řwoju ředž njedžela, ale řódže to řwoje czimi a po tym řwoju ředž řyta a namafa. Tať dyrbi tež człowjek dželacž a řpchi tym wopomnicž, so je to něřcho druhe, sčtož jeho žimi, hacž jeho džeklo, mjenujzy Bože řohnowanje.

Wyřoki řherľušch Salomonowy w řerbřich řherľušchach.

16.

Bo pańče winizy řkažerjom!

Ty wutroba mi hořbjaza,
Ja nětko w druhim řchirunanju
Ezi moju žurkej wořnamjenju!
Njech wona něť je winiza,
Hdžež něťotra řicž řczěřaza
B'dže hórřy w pošnym nabubnjenju.

Pať jahodka řhčče řraľa nej,
Dha wot wječřora hacž do ranja
Řnjesh winizy ma wobřtaranja.
Hlaj, njepřhecžel tež prošny nej:
We nozy i řescžu řchřodniweje
Wón řaly pilne prošowanja.

Duž wotročy so hotuja,
So řlody bychu řakitali
A njepřhecželow řpoadali,
Wot winizy so njeřdala;
Ra řjane žně so wjeřela,
Hacž horže tež jich řlónčřko pali.

Tať řchřodži njepřhecžel tež mi.
We wuľich czřjódach pschřhadžuje
A winizu mi wupušcžuje —
Duž běž řa tymi řiščami
A popań řtare i mlodymi,
So winiza řař' pošoj cžuje.

Hdyž řicže i brěczku bubnjeja,
Tež njepřhecžel řař' myřli řadu,
Řať wutrobny by pschřnjeřł i řadu.
Duž njewěri: řitwy pschěřtanja;
Ně, i nowa běž do ředženja,
So dohřdžesch na řarym řadu.

Tať i mojim wóřřkom wuřup dha!
řow řlacži, njepřhecžela pošicž,
Tež hdyž čže w pošajnym so řkobicž,
So řlody njeře winiza.
Hlaj, wáčnje mořoh' řraľestwa
ře: řtajnje wojowacž a dohřčž.

Židowřki pschepuř a biblija.

A wopomnjenju na 10. njedželu po řwjatej řrojizy.

Bohobojasny pschepuř powjedasche mi řlědowaze, sčtož bē na pučžowanju řhonil a sčtož bē jeho jara hnuľo: „řene ranje ředžich i přnim czařom do řlainza. W řupeju ředžesche wjele dželaczerjom, kiž so i swojim dželarnjam podachu, bjes nimi ředžesche tež niřki řidowřki pschepuř. Řajřeje myřle dželaczerjo bēchu, so hórřy pošasa. W rořřezowanju řřebasche řřraelita řař Bože mjeno. Sčto wo řořy řěczicže, wřřřachu na njeho, řadyn Boh řnjeje. Ale, tón napřhecžimi, žyře řwjate řřřmo wo řořy řěczji. Duž so ludžo řmējachu a džachu, so je žyřa biblija řřřarna

